

Uitspraak commissie Samenwerking met de fossiele industrie inzake HyCARB

25 november 2025

De faculteit der Wiskunde en Natuurwetenschappen legt een gehonoreerde subsidieaanvraag voor toetsing aan de commissie voor. Het gaat om het HyCARB-project met [REDACTED] als aanvrager (Leids Instituut voor Chemie).

1. Samenvatting project

Binnen het consortium zijn onder meer Shell en Repsol betrokken, bedrijven die volgens het Climate Action 100+ initiatief momenteel niet Paris-aligned zijn.

2 Bijdragen aan de energietransitie

3 Noodzaak en rol van Shell en Repsol in het project

De deelname van Shell en Repsol wordt in het projectvoorstel benoemd als essentieel vanwege hun expertise en opschalingscapaciteiten in de Fischer-Tropsch-synthese (Subtask A1), een kerntechnologie voor de productie van synthetische brandstoffen. Hun betrokkenheid zou industriële opschaling en implementatie binnen bestaande productielijnen moeten maken. Tevens wordt benoemd dat zij daarnaast kennis over veiligheid, procesoptimalisaties en markttoepassing leveren.

Binnen Subtask A1 werkt Leiden University samen met deze bedrijven aan onderzoek naar syngasproductie uit CO₂ en hernieuwbare waterstof. Leiden draagt bij met fundamenteel katalyseonderzoek en spectroscopische analyse; de industriële partners richten zich op technische opschaling en integratie in bestaande installaties.

4 Beleidslijn

Leiden University will not enter into any new research partnerships with companies in the fossil fuel industry that are not intensively and demonstrably committed to achieving the goals of the Paris Agreement. □

Exceptions will be made only if a project clearly contributes to the energy transition. In this case, too, the necessity of collaborating with such a company will be assessed: a possible reason for cooperation could be, for example, because the company holds data that is essential for the research or knowledge that contributes in some other way to the energy transition. □

Bij de beoordeling van aanvragen moeten drie vragen beantwoord worden. Een aanvraag krijgt alleen een positief advies als alle vragen met 'ja' beantwoord kunnen worden:

1. Draagt het project actief bij aan het behalen van de doelen van het Klimaatakkoord van Parijs?
2. Committeert het project zich aantoonbaar aan het behalen van de doelstellingen van het Klimaatakkoord van Parijs?
3. Is samenwerking met het betrokken bedrijf noodzakelijk voor de voortgang van het project? Bijvoorbeeld omdat het bedrijf over essentiële data voor het onderzoek beschikt, of kennis die op een andere manier bijdraagt aan de energietransitie. Met andere woorden: zou hetzelfde type onderzoek kunnen worden uitgevoerd zonder deelname van dit bedrijf?

Ad 1. en 2.

Zoals gezegd richt het project zich op de productie van nieuwe generaties chemicaliën en synthetische brandstoffen, waaronder Sustainable Aviation Fuels. De beoogde innovaties in katalyse, elektrolyse en reactorontwerp kunnen aantoonbare emissiereducties opleveren en daarmee energietransitie versnellen. Daarmee draagt het project actief bij aan het behalen van de doelen van het Klimaatakkoord van Parijs. Het project is onderdeel van GroenvermogenNL dat erop is gericht de energietransitie te versnellen. Overigens zijn Shell en Repsol zelf niet Paris aligned.

Ad 3.

Ja, Shell beschikt over expertise die wezenlijk is voor dit onderzoek. Hun industriële kennis en katalytische procesexpertise lijken elders in Nederland niet beschikbaar en bovendien is het consortium breed, landelijk opgezet met alle relevante academische en industriële partijen. De rol van Repsol wordt door de commissie gezien als minder duidelijk. In Subtask A1 zal LEI alleen met Shell gaan samenwerken.

5 Conclusie en uitspraak:

Gegeven ad 1-3. hierboven doet de Commissie Samenwerking met de fossiele industrie een positieve uitspraak over dit onderzoek.

De commissie is van oordeel dat er bij de lobby voor de implementatie van de technieken op moet worden gelet dat geen verzoeken worden gedaan (zoals afschaffing van de CO₂-heffing) die strijdig zijn met de doelstellingen van het Klimaatakkoord van Parijs (zie met name E2.4 uit de aanvraag).

Een lid van de commissie is van oordeel dat de volgende zin uit het document 'Format reflectierapport' niet klopt: Het zal dus niet mogelijk zijn om [...] fossiele activiteiten van Shell en Repsol [...] met behulp van dit onderzoek te 'greenwashen'. Zowel Shell als Repsol gebruiken hun onderzoek naar niet-fossiele brandstoffen expliciet voor reclaimedoeleinden. Hun reclamematerialen in die trant zijn ook vaak bekritiseerd, en in sommige gevallen verboden <https://www.bloomberg.com/news/articles/2023-06-06/shell-repsol-petronas-ads-banned-in-uk-for-greenwashing?embedded-checkout=true>, omdat zij een misleidend beeld geven van de huidige activiteiten van de betreffende bedrijven, die nog altijd vooral bezig zijn met de verkoop van fossiele brandstoffen <https://globalwitness.org/en/press-releases/shell-spent-7x-more-on-oil-gas-than-renewables-in-year-of-record-breaking-heat/>. Hun deelname aan het voorgestelde onderzoek zou dus wel degelijk gebruikt kunnen worden voor greenwashing.

Tot slot adviseert de commissie dat het in het algemeen wenselijk is dat onderzoekers indien enigszins mogelijk dit soort voorgenomen samenwerkingen eerder voorleggen, zonodig alleen informeel bij het Adviespunt Samenwerking met de fossiele industrie, zodat er tijdig om aanpassingen of mitigerende maatregelen kan worden gevraagd.

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

K Art. 5.1 lid 2 sub f

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de bescherming van andere dan in art. 5.1 lid 1 sub c genoemde concurrentiegevoelige bedrijfs- en fabricagegegevens